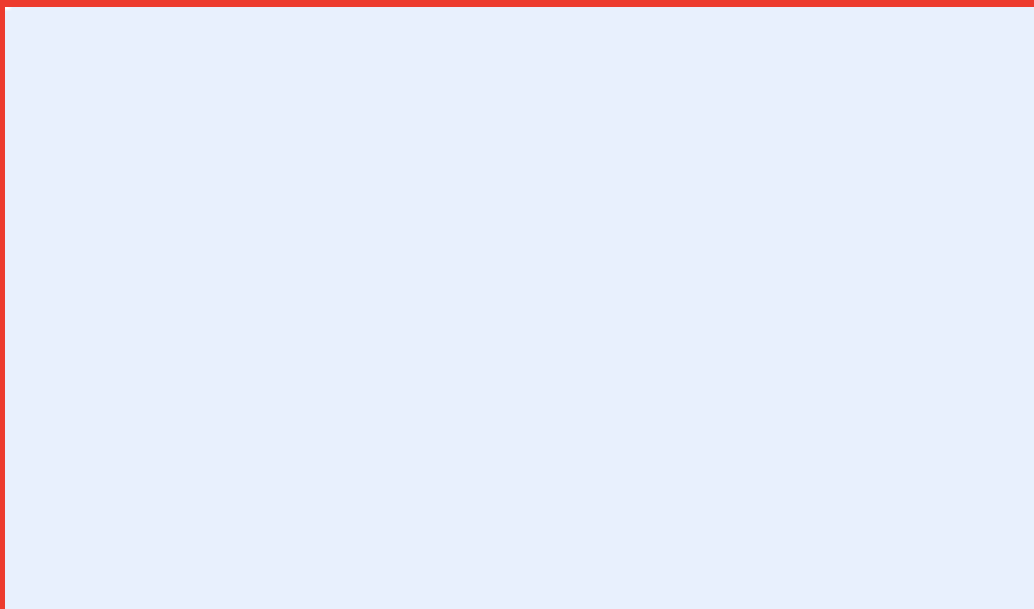

IVÆRKSÆTTERI EFTER KRISEN

Udarbejdet af:

Lukas Hidan, seniorøkonom

Udgivet december 2021

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedresultater	8
Implikationer	10
Udviklingen for iværksættervirksomhederne	12
Branche og geografi	14
Udviklingen blandt iværksætterne	17
Iværksætternes uddannelsesbaggrund	17
Ejerkarakteristika og overlevelse	21
Tidligere erfaring	22
Iværksætternes uddannelse og overlevelsesgrad	23
Litteratur	27
Metode	29

01

Baggrund

Baggrund

Iværksætteri er vigtigt for vores fremtidige beskæftigelse og velstand på grund af den jobskabelse og innovation, som nystartede virksomheder står for. I Danmark er der relativt få store virksomheder. Fx er Netcompany den første danske virksomhed i mere end 20 år, der runder 1.000 ansatte¹. Det betyder samtidig, at vi har en virksomhedsstruktur, der består af mange små og mellemstore virksomheder, deriblandt mange nye virksomheder. Nye virksomheder, som er under ét år gamle, har over de seneste 20 år udgjort mere end 10 pct. af alle virksomheder i Danmark². De nye virksomheder fylder meget, står for en stor del af jobskabelsen og er ofte mere produktive end etablerede virksomheder, viser tal fra ROCK-WOLL Fonden (2015). Derfor spiller iværksætteri en vigtig rolle for innovation og for udviklingen i den danske økonomi. Men en stor del af de nye danske virksomheder ender dog med at lukke inden for få år.

Vi kan i de kommende år forvente flere unge iværksættere. En spørgeskemaundersøgelse fra Dansk Erhverv fra 2019 viser, at 11 pct. af de unge under 30 år har startet egen virksomhed, mens det blot var 3 pct. i 2018. Iværksætteri er blevet populært blandt de unge, hvilket gør, at vi i fremtiden kan forvente endnu flere unge, der kaster sig ud i at starte en virksomhed fra bunden. Samtidig er der iværksat en række initiativer, som gør det muligt for bl.a. nyuddannede akademikere at udleve deres iværksætterdrøm. Iværksætteri fylder også mere i medierne og blandt politikerne. Fx er antallet af medieomtaler af iværksætteri tredoblet på ti år (Iværksætterbarometer 2018).

I årene op til finanskrisen i 2008 var der en markant vækst i antallet af nye virksomheder, der toppede med knap 25.000 nye virksomheder. I 2009 var dette antal reduceret med næsten 40 pct. og er siden kun justeret en smule op, så der på nuværende tidspunkt bliver skabt omkring 19.000 nye virksomheder om året (DST 2018). Dermed har iværksætteri målt på antallet af nye virksomheder ikke fulgt med udviklingen i fx beskæftigelsen, der er over niveauet fra 2007.

Samlet set tegner der sig altså et billede af et ændret iværksætermiljø i Danmark, hvor bl.a. antallet af nye virksomheder har svært ved at komme tilbage på tidligere tiders niveau, og hvor sammensætningen af iværksættere samtidig har ændret sig. Men et fald i antallet af nye virksomheder behøver ikke at være et dårligt tegn for innovationen, hvis fx kvaliteten af de nye virksomheder er højere i dag.

Dette notat vil undersøge, hvordan nye iværksættere og deres virksomheder har ændret sig siden før finanskrisen i 2008 og se på, hvilke faktorer der er afgørende for, at virksomheden ikke lukker inden for få år. Det er vigtigt at holde sig for øje, hvilke typer af iværksættere og udfordringer man fra politisk hold vil hhv. understøtte og imødegå.

¹ <https://www.berlingske.dk/virksomheder/fremadstormende-it-firma-bryder-20-aarig-forbandelse-runder-1.000>.

² Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

02

Hovedresultater

Hovedresultater

På baggrund af tal fra Danmarks Statistik tager notatet udgangspunkt i godt 350.000 nystartede virksomheder i 2001-2018 og deres iværksættere. Notatet dykker ned i, hvordan karakteristikken af nye iværksættervirksomheder i Danmark, herefter kaldet nye virksomheder, har ændret sig siden krisen. Analysen sætter fokus på, hvordan karakteristika for iværksættere og dermed også typerne af iværksættervirksomheder har ændret sig. Til sidst vil graden af succes blandt nye virksomheder blive analyseret for at blive klogere på, hvad der karakteriserer iværksætterne med den højeste succesrate i dag.

Hovedkonklusioner:

- I de seneste år er der kommet under 20.000 nye virksomheder til om året, og det er er 5.000 under niveauet fra før finanskrisen i 2008. Overlevelsesgraden har samtidig været nogenlunde konstant. Det lavere antal af nye virksomheder skyldes især, at der bliver oprettet færre enkeltmandsvirksomheder. Selvom antallet af anpartsselskaber og iværksætterselskaber (siden 2014) er steget, gør det ikke op for det lavere antal af enkeltmandsvirksomheder. Antallet af nye virksomheder er faldet i Sønderjylland samt i Vest- og Sydsjælland og inden for *handelsbranchen samt bygge- og anlægsbranchen*. Omvendt er antallet af nye virksomheder steget i København og omegn og inden for *videnservice*.
- De nye iværksættere er typisk ældre og har længere uddannelse end tidligere. Andelen af nye iværksættere med en lang videregående uddannelse er gået fra hver tiende i 2001 til hver femte i 2018. En del af forklaringen er, at andelen af personer i befolkningen med en akademiske uddannelse er steget i samme periode. Det er især antallet af nye nyuddannede akademiske iværksættere, som der er kommet flere af i årene lige efter finanskrisen i 2008. Omvendt er andelen af nye faglærte iværksættere faldet.
- I gennemsnit overlever 65 pct. af de nye iværksættervirksomheder, som har en ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri, hvilket er mere end 10 procentpoint højere end for iværksættervirksomheder uden ejere med erfaring fra tidligere iværksætteri. Men erfaring med opstart af flere virksomheder øger ikke chancerne, da der ikke er nogen større forskel i overlevelsesgraden mellem iværksættere, der har erfaring fra hhv. én tidligere iværksættervirksomhed og flere. Erfaring fra samme branche har også positiv indflydelse på overlevelsesgraden.
- Generelt overlever flest iværksættervirksomheder ejet af en faglært (61 pct.) og færrest iværksættervirksomheder ejet af en ufaglært (51 pct.) de første tre år. Antallet af ejere øger sandsynligheden for at overleve. Mest for akademikere og mindst for faglærte. Det gælder også, når der er korrigeret for forskelle med hensyn til branche, geografi, virksomhedstype, antal ejere m.m.
- Overlevelsesgraden er højest blandt virksomheder uden nyuddannede ejere. Det gælder særligt i iværksættervirksomheder med ejere, som har en akademisk baggrund. Iværksættervirksomheder med flere ejere, hvoraf mindst én har en akademisk baggrund, er dog blandt iværksættervirksomhederne med den højeste overlevelsesgrad. Det gælder også, når der er taget højde for fx alder og tidligere erfaring med iværksætteri.

03

Implikationen

Implikationer

Iværksætteri ser anderledes ud efter finanskrisen. Iværksættere er ikke kun håndværkere og butiksejere inden for bygge- og anlægsbranchen eller handelsbranchen. Nu fylder nye iværksættervirksomheder inden for vidensservice mest, og iværksætterne er i højere grad ældre erfarne akademikere inden for vidensservice. Dette er vigtigt at holde sig for øje, når initiativer og andre politiske tiltag bliver overvejet eller indført.

Derudover er der kommet flere nyuddannede akademiske iværksættere de seneste ti år. I modsætning til, hvad der gælder for faglærte iværksættere, er der stor forskel på overlevelsesgraden mellem en nyuddannet akademisk iværksætter og en mere erfarne akademisk iværksætter. Netop nyuddannede akademikere, der starter egen virksomheder, har den laveste overlevelsesgrad. Det lader til, at iværksættere med en akademisk baggrund har godt af at få lidt praktisk erfaring, inden de kaster sig ud i iværksætterdrømmen.

De nyuddannede, der alligevel starter ny virksomhed, øger overlevelsesgraden betragteligt ved at finde en iværksætterpartner, som har flere års erfaring fra arbejdsmarkedet eller fra tidligere iværksætteri. Af en spørgeskemaundersøgelse fra Dansk Erhverv i 2019 fremgår det også, at en af de største udfordringer for unge iværksættere er, at de ikke har nogen erfaring som selvstændig.

En måde at fremme succesfulde iværksættervirksomheder på kan være at fremme netværk for nyuddannede iværksættere, således at de kan få gode råd og erfaringer fra mere etablerede iværksættere, som det fx kan ses i DR-programmet "Løvens hule". Derfor kan det være hensigtsmæssigt at skabe samme forbindelse mellem unge iværksættere og erfarne iværksættere. Også tidligt i processen, da flere nye virksomheder lukker inden for få år. Fx viser Song m.fl. (2019) en positiv sammenhæng mellem størrelsen på iværksætterens netværk på LinkedIn og virksomhedens overlevelseschancer.

Når iværksættere er flere om at starte virksomhed, er overlevelsesgraden markant højere. Især for de akademiske iværksættere, som typisk starter en virksomhed inden for vidensservice. Der er dermed potentielt positive gevinster at hente for iværksætterne ved at fremme netværket blandt iværksætterne og dermed også være en gevinst for samfundet i form af vækst, jobskabelse og innovation.

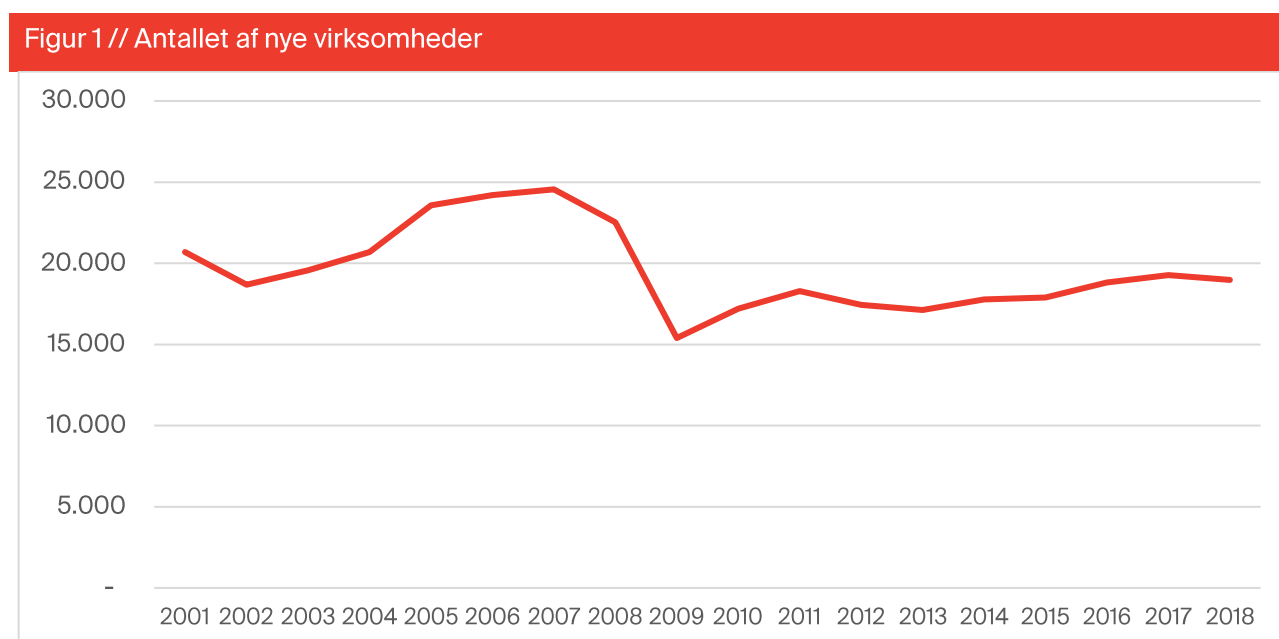
04

Udviklingen for iværksættervirksomhederne

Udviklingen for iværksættervirksomhederne

Antallet af nystartede virksomheder ligger på 15.000-25.000 virksomheder hvert år, jf. figur 1. Det årlige antal nye virksomheder er gået fra ca. 20.000 i 2001 til knap 25.000 i 2007, hvorefter antallet er faldet til ca. 15.000 i forbindelse med finanskrisen i 2008

Siden 2008 er antallet af nye virksomheder steget, og i 2018 er der registreret ca. 20.000 nye virksomheder. Dette svarer altså knap nok til niveauet fra før finanskrisen, til trods for at dansk økonomi har været i fremgang siden 2010.

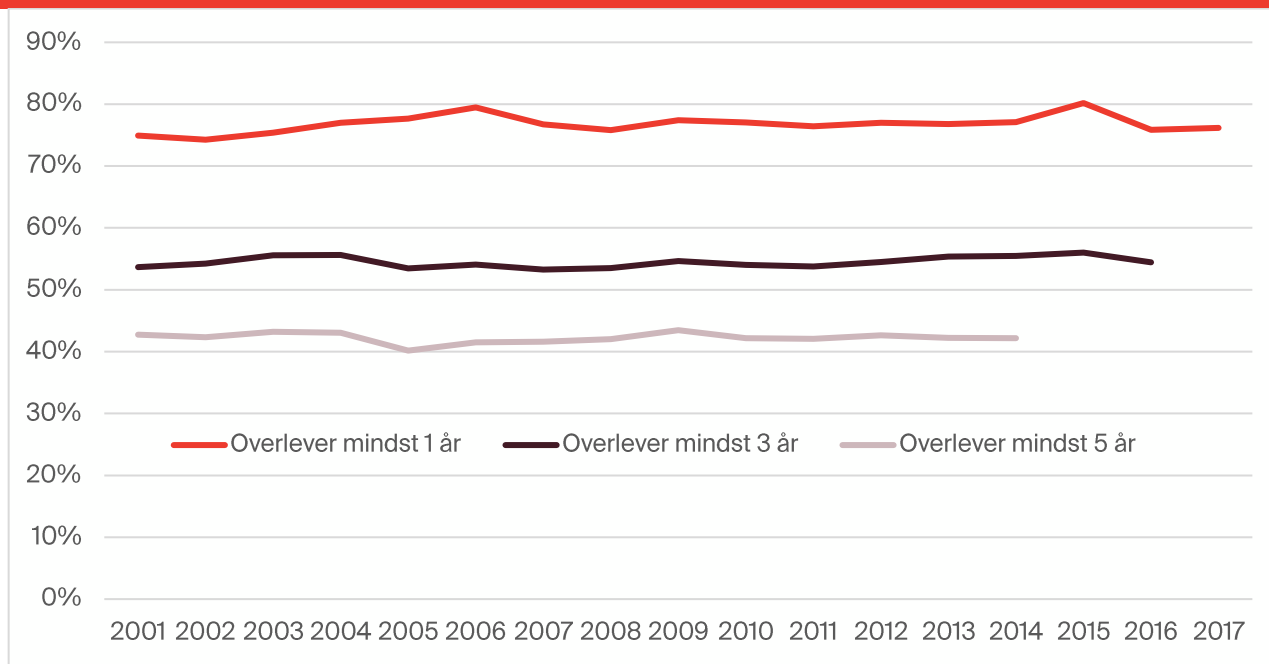

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Overlevelsesgraden blandt de nye virksomheder har været nogenlunde konstant siden 2001, jf. figur 2. Mellem 75 og 80 pct. af virksomhederne er stadig aktive ét år efter opstart. Ca. 55 pct. af virksomhederne lever stadig efter tre år, mens godt 40 pct. af de nystartede iværksættervirksomheder er aktive i mindst fem år.

Samtidig er andelen af etårige virksomheder gået fra at udgøre ca. 15 pct. af alle virksomheder i 2007 til 10 pct. af samtlige virksomheder i 2018. Dermed er der ikke noget, som tyder på, at det lavere niveau af nye virksomheder efter krisen bliver udlignet af, at nye virksomheder lever længere efter finanskrisen sammenlignet med før.

Figur 2 // Nye virksomheders overlevelsesgrad

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Virksomhederne betegnes som døde, hvis de holder op med at være aktive målt på omsætning og årsværk.

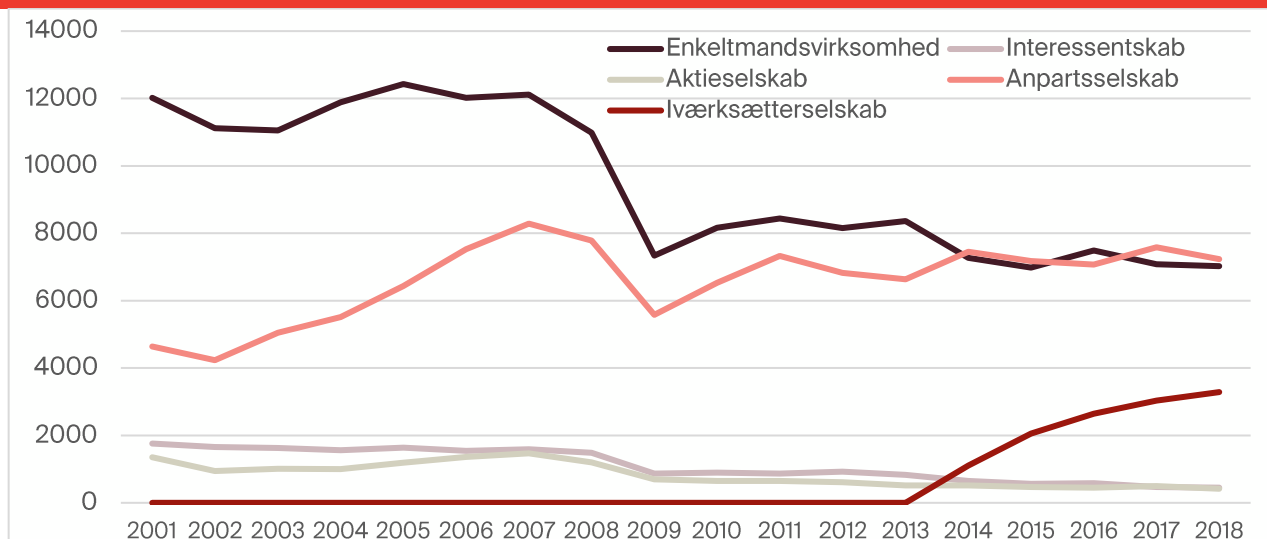
Antallet af nye virksomheder er hovedsageligt faldet, fordi der er kommet færre nye enkeltmandsvirksomheder, hvor der er én ejer og intet krav om startkapital. Men til gengæld hæfter iværksætteren selv for en evt. konkurs. Antallet af nye enkeltmandsvirksomheder er gået fra ca. 12.000 om året før 2008 til 7.000-8.000 om året efter 2008, jf. figur 3.

I perioden før finanskrisen (2001-2008) er antallet af nye anpartsselskaber steget fra ca. 4.000 til ca. 8.000. I anpartsselskaber er det muligt at være flere ejere, og der er et krav om startkapital³. Til gengæld hæfter iværksætteren ikke personligt ved en konkurs. Antallet af nye anpartsselskaber faldt under finanskrisen, men derefter er antallet af nye anpartsselskaber steget, således at niveauet af nystartede anpartsselskaber i 2018 er på niveau med før finanskrisen i 2008.

Antallet af iværksætterselskaber, der har et kapitalkrav på 1 kr., har været stigende, siden ordningen blev indført i 2014, og udgør i 2018 godt 3.000 af de i alt knap 20.000 nystartede virksomheder. Ordningen er blevet afskaffet i 2019 (uden for måleperioden).

³ 50.000 kr. (er siden sænket til 40.000 uden for måleperioden).

Figur 3 // Udviklingen med hensyn til virksomhedstype blandt nye virksomheder

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

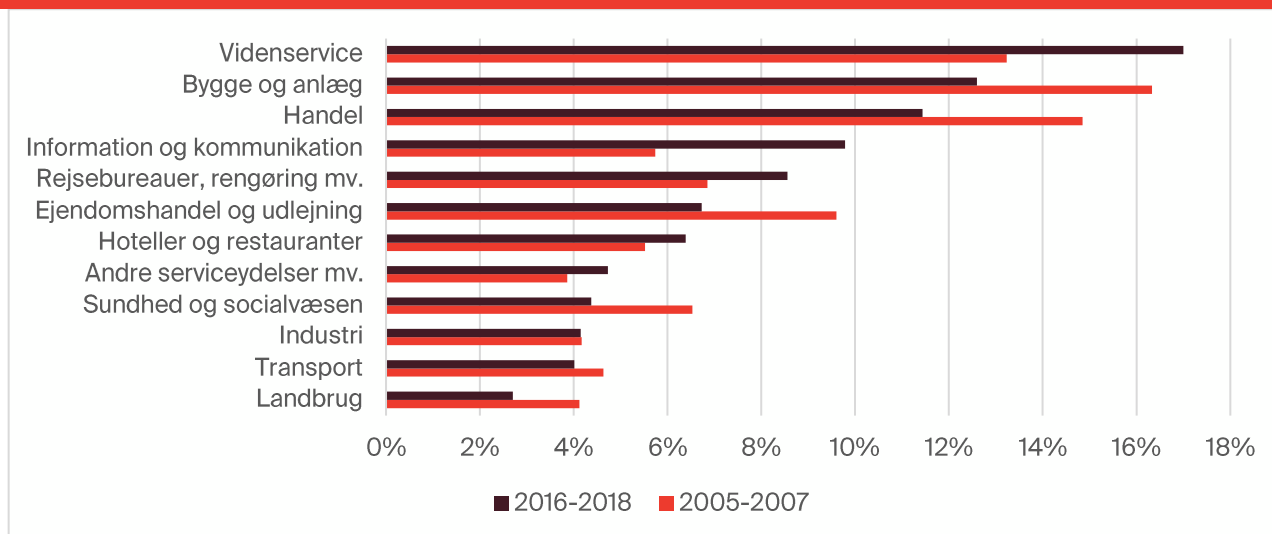
Branche og geografi

Flest nye virksomheder befinder sig inden for brancherne *vidensservice*, *bygge og anlæg* samt *handel*, jf. figur 4.

I årene op til finanskrisen (2005-2007) er hhv. ca. 16 og 15 pct. af alle nye virksomheder at finde inden for *bygge- og anlægsbranchen* og *handelsbranchen*, mens ca. 13. pct. af de nystartede virksomheder opererer inden for *vidensservice*. I de seneste år er andelen af nye virksomheder inden for *vidensservice* steget og udgør 17 pct. af alle nye virksomheder i årene 2016-2018, hvilken gør branchen til den største blandt nye virksomheder. Nye virksomheder inden for underbrancherne *virksomhedskonsulenter*, *it-konsulenter* samt *arkitekter og rådgivende ingeniører* udgør størstedelen af de nye virksomheder inden for *vidensservice*. Omvendt er andelen af nye virksomheder inden for *bygge og anlæg* samt *handelsbranchen* faldet til hhv. 12 og 11 pct.

Overlevelsesgraden er nogenlunde konstant for alle brancher, mens overlevelsesgraden for nye virksomheder inden for *vidensservice* er lavere.

Figur 4 // Nye virksomheder fordelt på branche

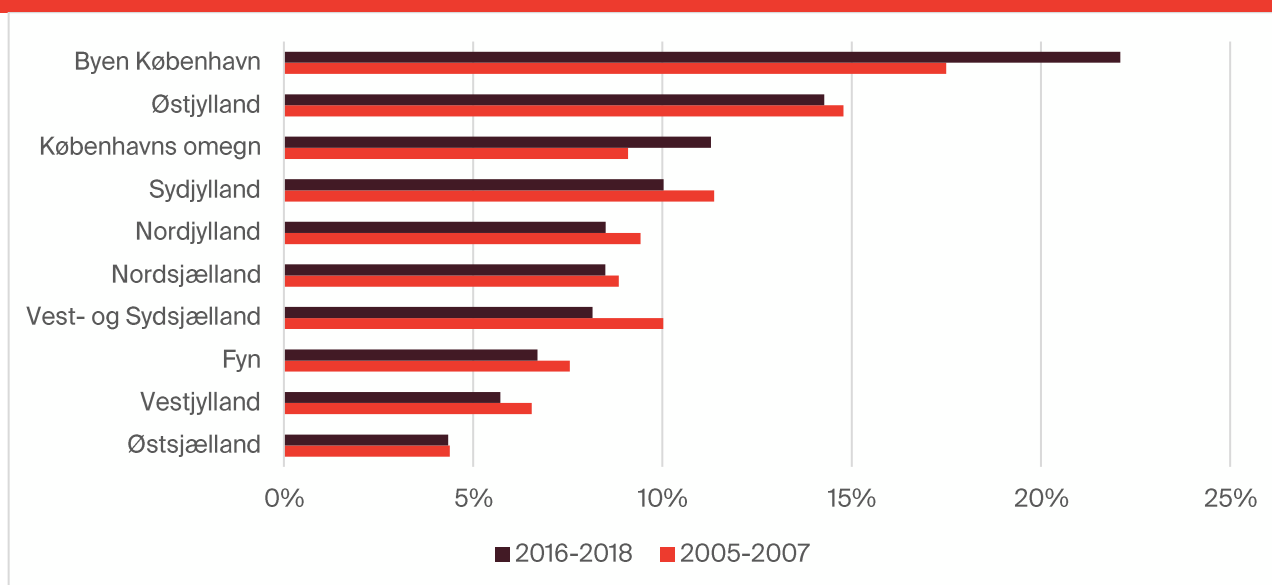

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

I takt med at der er blevet flere iværksættere inden for vidensservice, er andelen af nye virksomheder også steget i og omkring København, jf. figur 5.

Byen København og omegn er gået fra at huse hver fjerde af alle nye virksomheder i årene 2005-2007 til at have hver tredje nye iværksættervirksomhed. Til sammenligning har andelen af nye virksomheder været nogenlunde uændret på tværs af de andre landsdele med undtagelse af Vest- og Sydsjælland og Syddjylland, hvor andelen af nye virksomheder er faldet.

Figur 5 // Nye virksomheder fordelt på landsdele

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

05

Udviklingen blandt iværksætterne

Udviklingen blandt iværksætterne

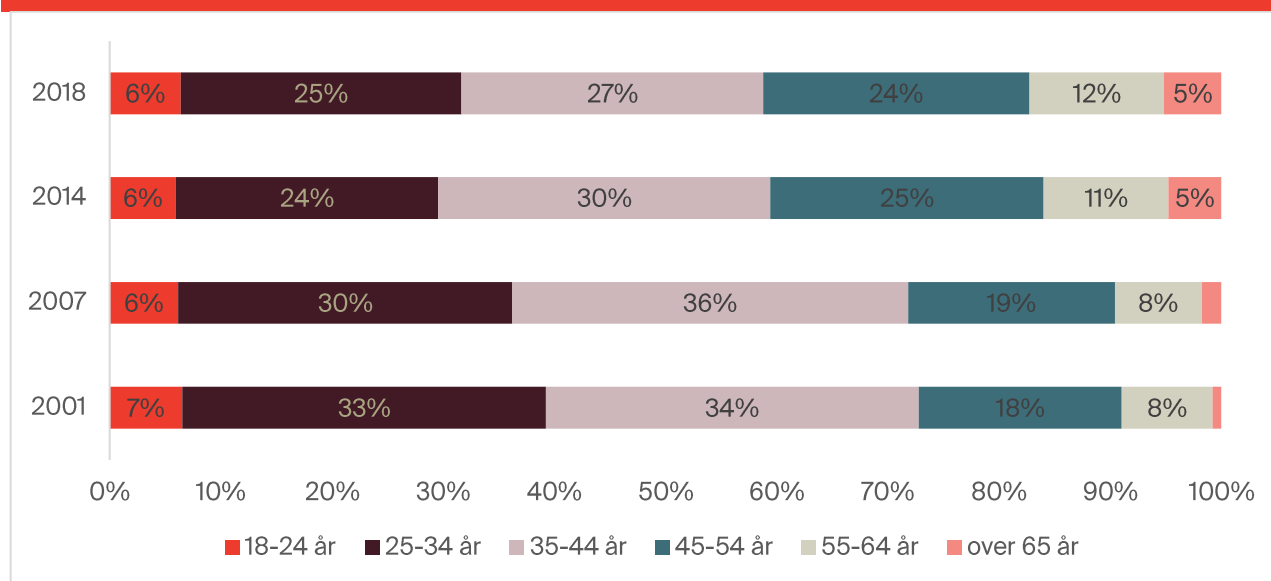
Generelt er nye iværksættere i 2018 kendetegnet ved at være ældre end tidligere.

Der kommet flere iværksættere over 45 år. Nye iværksættere i alderen 45-64 år udgør i 2018 mere end en tredjedel af alle nye iværksættere. Til sammenligning udgjorde samme aldersgruppe ca. en fjerdedel af alle iværksættere i 2001. Desuden er der kommet en ny gruppe af iværksættere over 65 år, som i 2001 udgjorde 1 pct., men som er steget til at udgøre ca. 5 pct. af alle nye iværksættere i 2018.

Andelen af nye iværksættere mellem 25 og 44 år er gået fra at udgøre mere end to tredjedele i 2001 til at udgøre godt halvdelen af alle nye iværksættere i 2018. Der er især kommet færre iværksættere i alderen 25-44 år, selvom antallet af personer mellem 25 og 44 år i befolkningen har været nogenlunde uændret.

Andelen af nye iværksættere mellem 18 og 24 år har været nogenlunde uændret de seneste knap 20 år, på trods af at andelen af 18-24-årige udgør en større andel af befolkningen i dag sammenlignet med tidligere.

Figur 6 // Nye iværksættere fordelt på aldersintervaller

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Før 2014 var det ikke muligt at tilknytte mere end én ejer per ny virksomhed.

Iværksætternes uddannelsesbaggrund

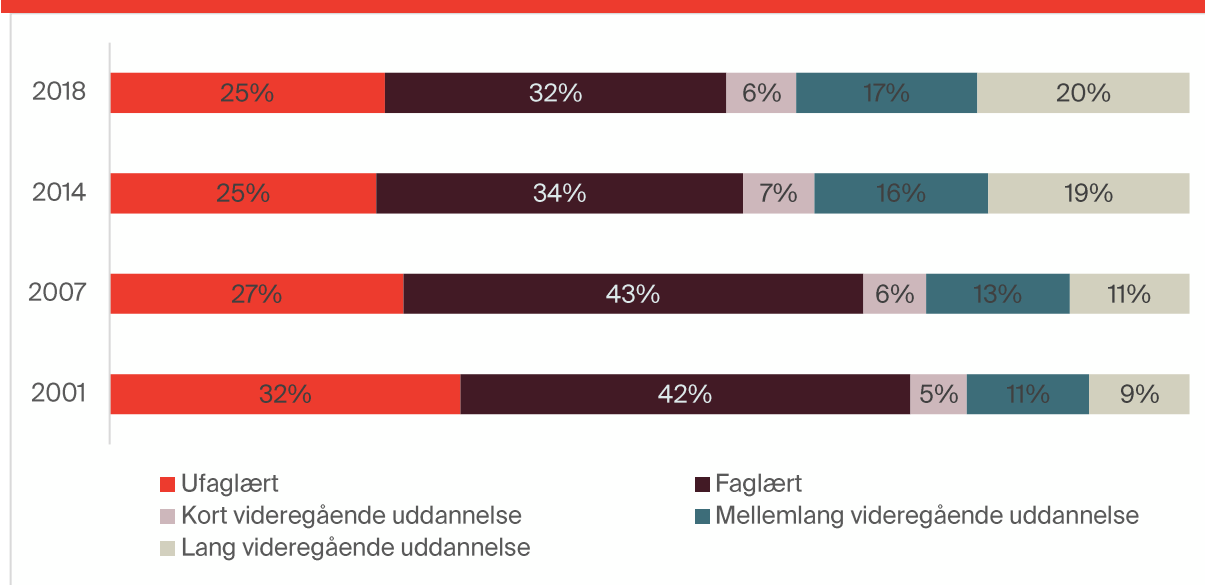
Andelen af nye iværksættere med en lang videregående uddannelse er steget fra hver tiende i 2001 til hver femte af alle iværksættere i 2018. Det skal ses i lyset af, at antallet af personer i arbejdsstyrken med en lang videregående uddannelse også er fordoblet siden 2001. Det er typisk inden for *vidensservice* samt *information og kommunikation*, at iværksættere med en lang videregående uddannelse befinder sig.

Anderledes set det ud for nye iværksættere med en faglært baggrund. Andelen af nye faglærte iværksættere er faldet fra godt 40 pct. i 2001 til lidt mere end 30 pct. i 2018. Det er et større fald end det fald, der har været i antallet af faglærte i arbejdsstyrken siden 2001.

Andelen af nye ufaglærte iværksættere er også faldet i perioden, men har nogenlunde fuldt den generelle udvikling med hensyn til ufaglærte personer i arbejdsstyrken, som har været nedadgående.

Andelen af nye iværksættere med en professions- eller universitetsbachelor er steget siden 2001, mens andelen af iværksættere med en erhvervsakademiuddannelse har været nogenlunde konstant de sidste knap 20 år.

Figur 7 // Nye iværksætteres uddannelsesbaggrund

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

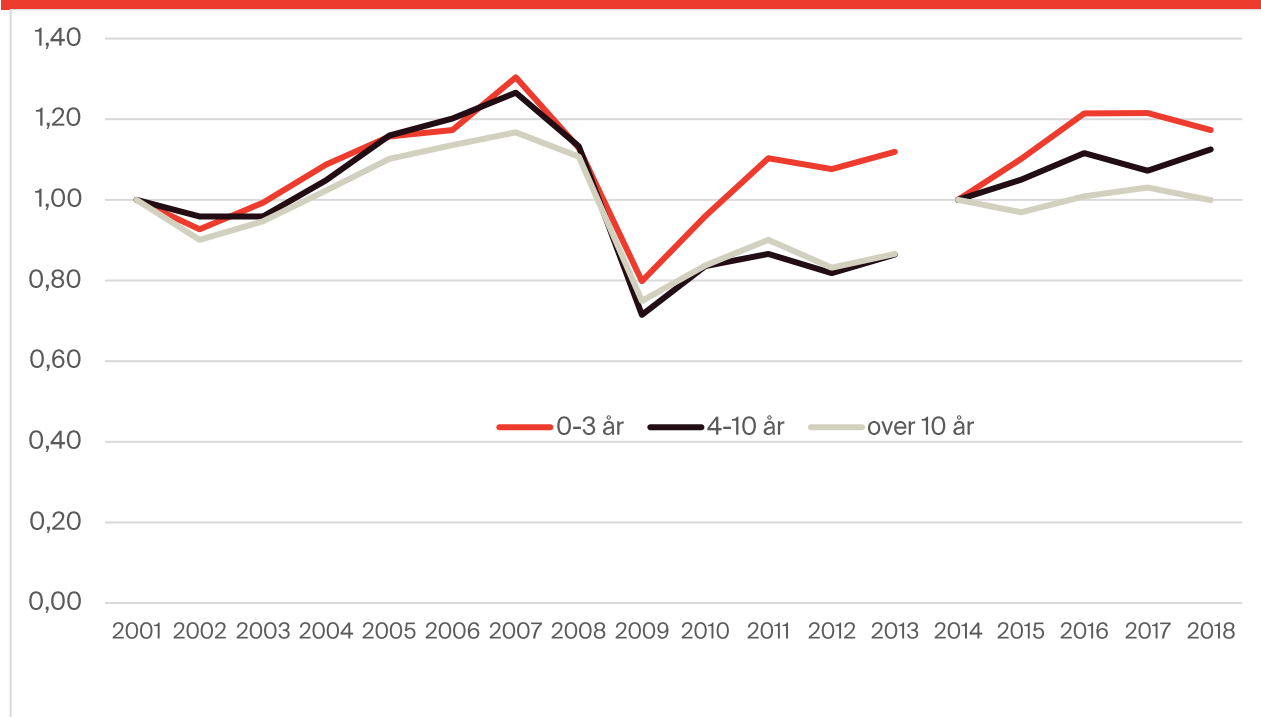
Anm.: Før 2014 var det ikke muligt at tilknytte mere end én ejer per ny virksomhed.

To tredjedele af alle nye iværksættere er personer, der har været færdiguddannede i mere end ti år, når de har startet deres virksomhed. Til forskel fra de nyuddannede iværksættere har denne gruppes udvikling været nogenlunde konstant siden 2008, jf. figur 8.

Nye iværksættere, der ved virksomhedens start har været færdiguddannede i mindre end tre år, er steget godt 10 pct. i perioden 2001-2013 og knap 20 pct. i perioden 2014-2018, jf. figur 8. Gruppen af nye nyuddannede iværksættere udgør i 2018 omkring hver ottende af alle nye iværksættere. Forøgelsen i antallet af nyuddannede iværksættere er primært drevet af nyuddannede personer med en videregående uddannelse. Særligt er der kommet mange nyuddannede iværksættere med en akademisk uddannelse i årene lige efter finanskrisen i 2008.

Mens antallet af nyuddannede iværksættere er steget, er antallet af nye iværksættere under uddannelse også steget.

Figur 8 // Udvikling med hensyn til antal nye iværksættere fordelt på antal år siden dimission. Indeks år i 2001 og 2014

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Før 2014 var det ikke muligt at tilknytte mere end én ejer per ny virksomhed.

06

Ejerkarakteristika og overlevelse

Ejerkarakteristika og overlevelse

Dette kapitel undersøger sammenhængen mellem ejernes karakteristika og overlevelsesheden efter tre år. Det er dog kun muligt at følge mere end én ejer per iværksættervirksomhed fra 2014. Derfor ser denne del på iværksættere, der starter virksomhed i 2014 og 2015, og måler overlevelsesheden ved at se, om deres virksomhed stadig er aktiv i hhv. 2017 og 2018⁴.

For størstedelen af de nye virksomheder er det for tidligt at måle på deres medarbejdervækst. Meget få virksomheder har rent faktisk nået at øge antallet af medarbejdere betragteligt, jf. tabel 1. I gennemsnittet er antallet af ansatte blandt nye iværksættere i 2014 og 2015 blot vokset til 2,7. Derudover har halvdelen af de nye iværksættervirksomheder en enkelt medarbejder ansat, mens blot 10 pct. af alle nye virksomheder har 7 eller flere ansatte tre år efter opstart.

Selvom det havde været muligt at følge de nye virksomheder i mere end tre år frem i tiden, er det ikke hensigtsmæssigt at bruge medarbejdervækst som et succes mål. Som det fremgår af figur 1A, er det under 10 pct. af de nystartede virksomheder i 2001, der har øget antallet af medarbejdere med mere end ti ansatte set over en næsten tiårig periode.

Tabel 1 // Udvikling i antal medarbejdere blandt nye virksomheder i 2014-2015 og tre år efter

Percentil	25	50	75	90	95	99	Gennemsnit
Startår	0	0	1	4	6	16	1,4
Tre år efter	0	1	3	7	12	30	2,7

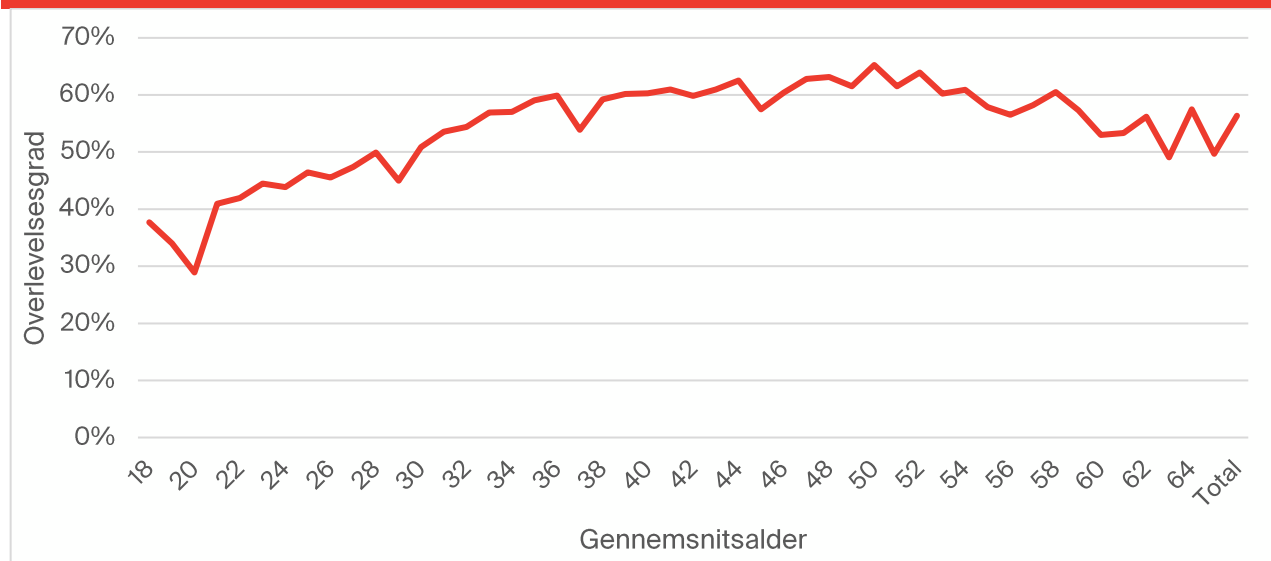
Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Der indgår kun virksomheder, der stadig er aktive tre år efter opstart i 2014-2015, hvilket er ca. to tredjedele af alle de nye virksomheder.

Overlevelsesheden er lavest blandt de yngste iværksættere, der har startet virksomhed i 2014-2015, jf. figur 9. Under halvdelen af de virksomheder, der er startet af iværksættere med en gennemsnitsalder i 20'erne, er stadig aktive tre år efter. Til sammenligning er det omkring 60 pct. af virksomheder, der er startet af iværksættere med en gennemsnitsalder på mellem 30 og 50, som er aktive tre år efter. Overlevelsesheden er herefter mellem 50 og 60 pct. for iværksættervirksomheder med en gennemsnitsalder blandt ejerne på over 50 år.

⁴ Se metodeafsnit for nærmere beskrivelse.

Figur 9 // Andel overlevende virksomheder tre år efter, fordelt på gennemsnitsalderen blandt ejerne

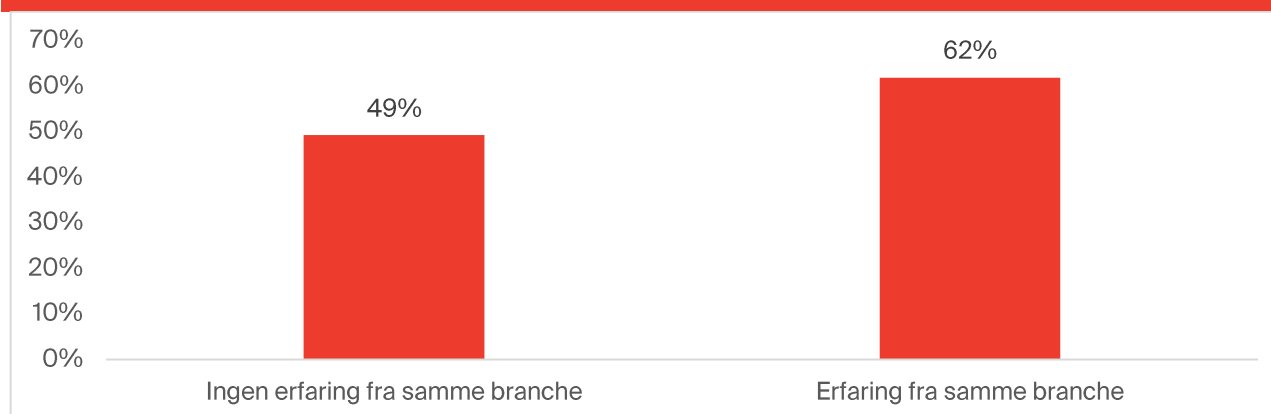
Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Ejere fra 2014-2015.

Tidligere erfaring

Omkring halvdelen af de virksomheder, der er startet i 2014-2015, har mindst én ejer med erfaring fra samme branche inden for de seneste tre år. Dvs. at ejeren med erfaring fra samme branche inden for de foregående tre år har været ansat i samme branche som den nye virksomhed tilhører⁵. Virksomhederne med erfaring fra samme branche blandt ejerne er kendetegnet ved, at godt 60 pct. stadig er aktive tre år efter, jf. figur 10. Til sammenligning er det omkring 50 pct. af virksomhederne uden erfaring fra samme branche, der stadig er aktive, tre år efter at de er startet.

Figur 10 // Overlevelsesgrad tre år efter fordelt på, om mindst én af ejerne har erfaring fra samme branche i de foregående tre år

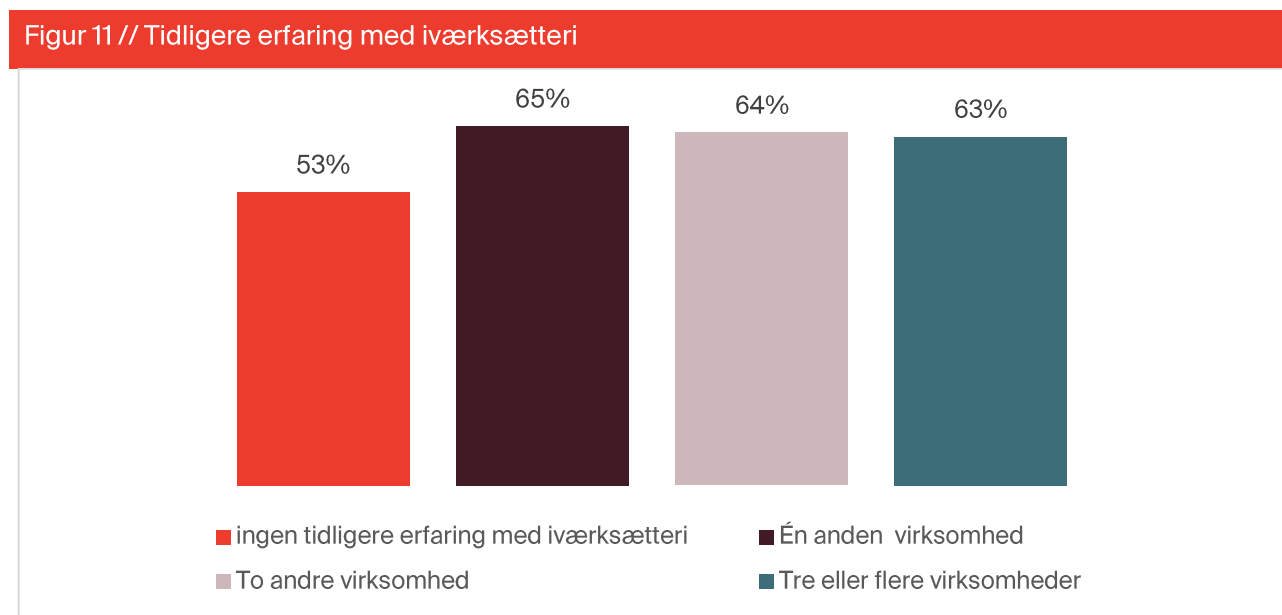
Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Samme branche betyder, at ejeren inden for de foregående tre år har været ansat i den samme branche som den nye virksomheds.

⁵ Se metodeafsnit for nærmere beskrivelse.

Overlevelsesgraden er højest blandt de nye virksomheder, der har én ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri, jf. figur 11. Det er ca. hver fjerde virksomhed, der i 2014 og 15 har en ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri⁶. Blandt de nye virksomheder, der ikke har ejere med erfaring fra tidligere iværksætteri, er det omkring halvdelen, der stadig er aktive tre år efter. Blandt de virksomheder, der har mindst én ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri, er det omkring 65 pct., der overlever de første tre år.

Der er ikke nogen forskel på overlevelsesgraden alt efter, om ejerne har erfaring med én eller flere tidligere iværksættervirksomheder.

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Tidligere erfaring med iværksætteri måles som ejerens tidligere erfaring fra en nystartet virksomhed i perioden 2001-2013.

Iværksætternes uddannelse og overlevelsesgrad

Indtil nu har notatet vist deskriptive tal for de nye virksomheders overlevelsesgrad på tværs af alder og tidligere erfaring uden at tage højde for fx brancheforskelle og forskel i iværksætternes baggrund, forskelle, der påvirker virksomhedernes overlevelsesgrad. I dette afsnit bliver der nu taget højde for, at iværksætterne og deres virksomheder kan se anderledes ud. Fx tager overlevelsesgraden i figur 12 højde for, at iværksættere med en akademisk baggrund er overrepræsenterede inden for vidensservice, og at nye virksomheder inden for vidensservice er kendetegnet ved at have en relativ lavere overlevelsesgrad end fx inden for bygge og anlæg.

Der er en lavere overlevelsesgrad for iværksættere, der er startet virksomhed alene i 2014-2015, jf. figur 12. Tre ud af fire iværksættere starter deres virksomhed alene. Blandt dem er 54 pct. af virksomhederne

⁶ Målt siden 2001.

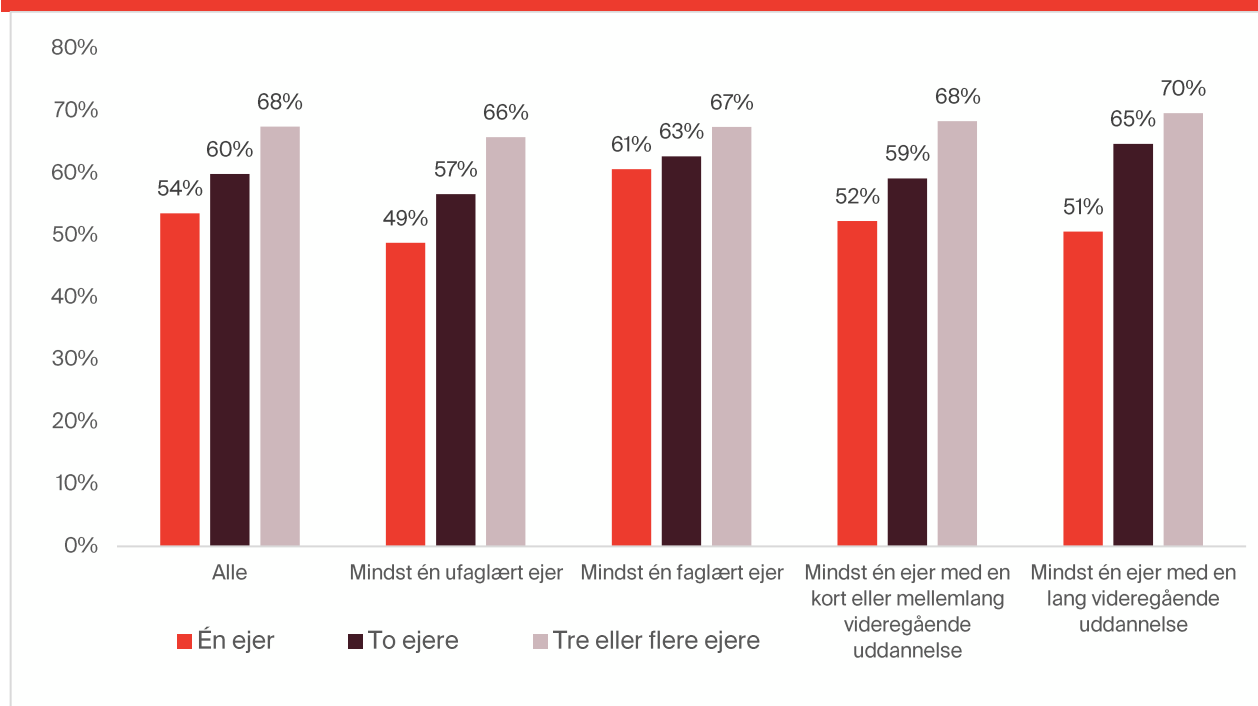
aktive tre år efter. Til sammenligning er hhv. 60 pct. og knap 70 pct. af virksomhederne ejet af de iværksættere, som har startet virksomhed med en anden eller flere, stadig aktive tre år efter.

Overlevelsesgraden er højest blandt de nye virksomheder, der er ejet af en enkelt ejer, som har en faglært baggrund. Mere end 60 pct. af de virksomheder, der har én ejer, som er faglært, er stadig aktive tre år efter, mens overlevelsesgraden er tæt på 50 pct. for virksomheder med én ejer, der har afsluttet en videregående uddannelse eller er ufaglært.

Forskellen i overlevelsesgraden mellem en iværksættervirksomhed, der er ejet af en iværksætter med en akademisk baggrund, og en iværksættervirksomhed med en hvilken som helst uddannelsesbaggrund er knap 15 procentpoint. Overlevelsesgraden er omvendt næsten uændret for en faglært, der starter virksomhed selv og med en anden iværksætter.

Det betyder, at en iværksætter med en akademisk baggrund, alt andet lige, øger chancen for, at vedkommendes virksomhed overlever mindst tre år, ved at starte med mindst én anden ejer uanset uddannelsesbaggrunden på den eller de andre medejere. Mens det for den ufaglærte iværksætter ikke har nogen mærkbar betydning for overlevelsesgraden at starte virksomhed med andre.

Figur 12 // Overlevelsesgrad fordelt på ejernes uddannelsesbaggrund og antallet af ejere (korrigeret)

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: 24.524 iværksættervirksomheder har én ejer, 5.310 har to ejere og 3.216 har tre eller flere ejere. Korrigeret for forskelle med hensyn til branche, geografi og ejernes karakteristika. Prædikeret overlevelsesgrad på baggrund af regressionsmodel 1, som kan ses tabel 1A i metodeafsnittet.

Overlevelsesgraden er mindst blandt nye virksomheder, der er ejet af en nyuddannet iværksætter, jf. figur 13. Virksomheder ejet af en enkelt nyuddannet iværksætter, der er dimitteret inden for fem år, har en overlevelsesgrad på under 50 pct. tre år efter opstart. Mens overlevelsesgraden er mere end 55 pct. for

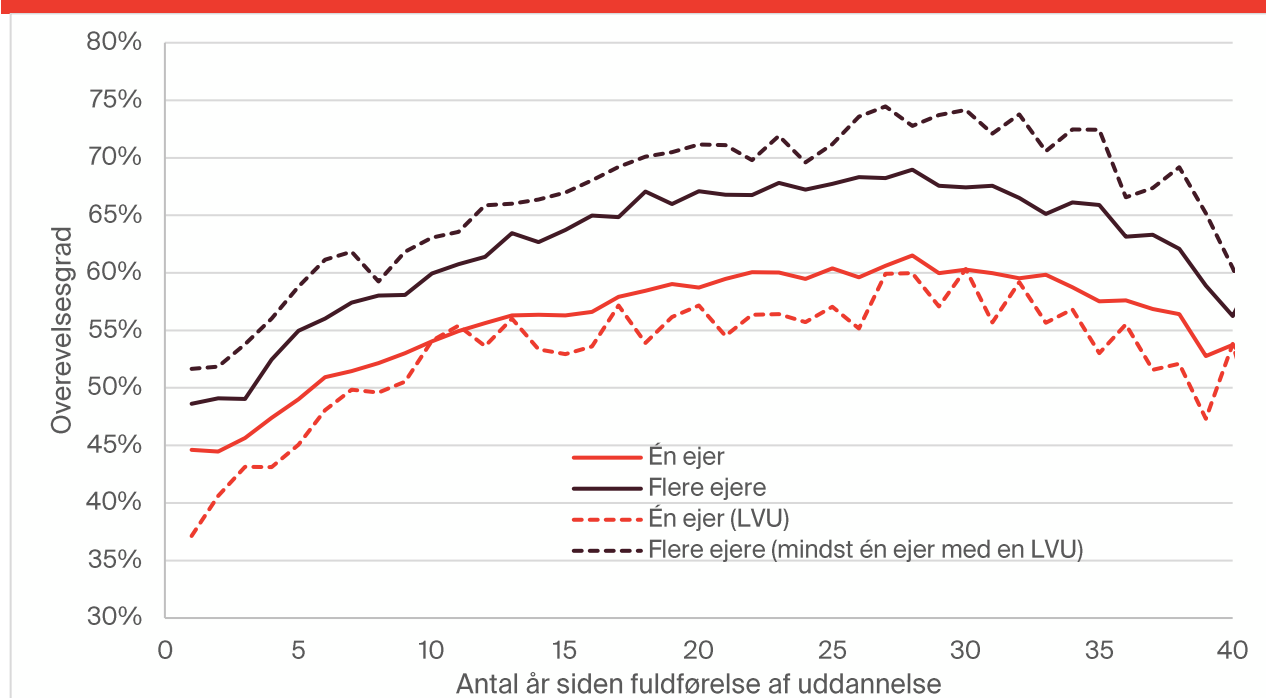
en iværksættervirksomhed ejet af en enkelt person, der har afsluttet sin ordinære uddannelse for 10-15 år siden.

Den største forskel i overlevelsesgrad mellem virksomheder ejet af nyuddannede og virksomheder ejet af mere erfarne iværksættere skal findes blandt nye virksomheder med flere ejere. En iværksættervirksomhed overlever mindst tre år i knap 50 pct. af tilfældene, når virksomheder er ejet af to eller flere nyuddannede ejere. Til sammenligning gælder det, at overlevelsesgraden blandt nye virksomheder ejet af flere personer, der i gennemsnittet har afsluttet deres uddannelse 15-20 år forinden, er næsten 65 pct.

Forskellen i overlevelsesgraden blandt nyuddannede ejere og mere erfarne ejere er især drevet af forskellen mellem nye virksomheder ejet af nyuddannede akademikere og virksomheder ejet af akademikere, som har afleveret deres akademiske afhandling flere år inden.

Det betyder, at en nyuddannet iværksætter, alt andet lige, øger chancen for, at vedkommendes virksomhed overlever mindst tre år, ved at starte virksomhed sammen med en anden person og gerne en med nogle års erfaring på arbejdsmarkedet. At finde en partner har særlig stor betydning for overlevelsesgraden blandt virksomheder startet af nyuddannede iværksættere med en akademisk baggrund.

Figur 13 // Sammenhæng mellem overlevelsesgrad og gennemsnitlig tid siden dimission blandt iværksættere (korrigeret)

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Regressionerne er baseret på 24.524 nye virksomheder med én ejer og 8.047 nye virksomheder med to eller flere ejere. Korrigeret for forskelle med hensyn til branche, geografi og ejernes karakteristika. Prædikeret overlevelsesgrad på baggrund af regressionsmodel 2 og 3, som kan ses i tabel 1A i metodeafsnittet.

07

Litteratur

Litteratur

Center for VækstAnalyse (2018): "Iværksætterbarometer 2018"

Dansk Erhverv (2019): "Flere unge danskere vil være iværksættere"

Danmarks Statistik (2018): "Iværksætteri i Danmark"

ROCKWOLL Fondens Forskningsenhed (2015): "Iværksættere er de mest produktive"

Song, Y., Dana, L.P. & Berger, R. The entrepreneurial process and online social networks: forecasting survival rate. Small Bus Econ 56, 1171–1190 (2021).

<https://www.berlingske.dk/virksomheder/fremadstormende-it-firma-bryder-20-aarig-forbandelse-runder-1.000>

08

Metode

Metode

Datagrundlag

Populationen er dannet ud fra Danmarks Statistiks iværksætterdatabase, som indeholder alle nyregistrerede virksomheder i den private sektor siden 2001. Dvs. at en iværksættervirksomhed i et givet år er en reel ny virksomhed og ikke en virksomhed, der fx er blevet aktiv efter at have været inaktiv de foregående år eller blot har fået ny ejer. Derudover er iværksætterdatabasen begrænset til kun at indeholde reelt nye virksomheder, der for første gang får en aktivitet eller en indtjening svarende til et halvt årsværk. Dermed er hobbylignende virksomheder med lille eller ingen aktivitet udeladt. Iværksættervirksomhederne bliver i notatet omtalt som nye virksomheder.

Der er tilknyttet en eller flere ejere til de nye virksomheder. Fra 2001 til 2013 er det kun muligt at koble én ejer til hver ny iværksættervirksomhed. Fra 2014 til 2018 er det muligt at tilknytte mere end én ejer. Det betyder, at anden halvdel af notatet, hvor fokus er på sammenhængen mellem ejerkarakteristika og overlevelsesgrad, ser udelukkende på nye iværksættere i 2014-2015 (ca. 33.000 nye virksomheder). Således er det muligt at måle, hvorvidt virksomhederne stadig eksisterer tre år senere i 2017-2018.

Iværksætterdata bliver koblet med befolkningsregistret og uddannelsesregistret, hvor førstnævnte har oplysninger om iværksætternes alder og køn, mens sidstnævnte indeholder oplysninger om iværksætternes højeste fuldførte uddannelse og dimissionstidspunkt.

Overlevelsesgrad

Til at måle overlevelsesgraden er Danmarks Statistiks Erhvervsdemografi taget i brug. Erhvervsdemografien gør det muligt at måle virksomheder, der er reelt døde, fordi de enten lukker, går konkurs eller bliver inaktive. Således bliver virksomheder, der skifter CVR-nummer, fordi virksomheden skifter ejer i forbindelse med en overtagelse, ikke registreret som reelt døde.

Tidligere erfaring med iværksætteri og fra samme branche

En iværksætter i 2014-2015, der har erfaring med iværksætteri, er en iværksætter, der tidligere har startet en anden virksomhed i perioden 2001-2013. I perioden 2001-2013 er det dog kun muligt at registrere én iværksætter til hver virksomhed, hvorfor nogle iværksættere kan have haft medejerskab i tidligere iværksættervirksomheder, som analysen ikke medtager.

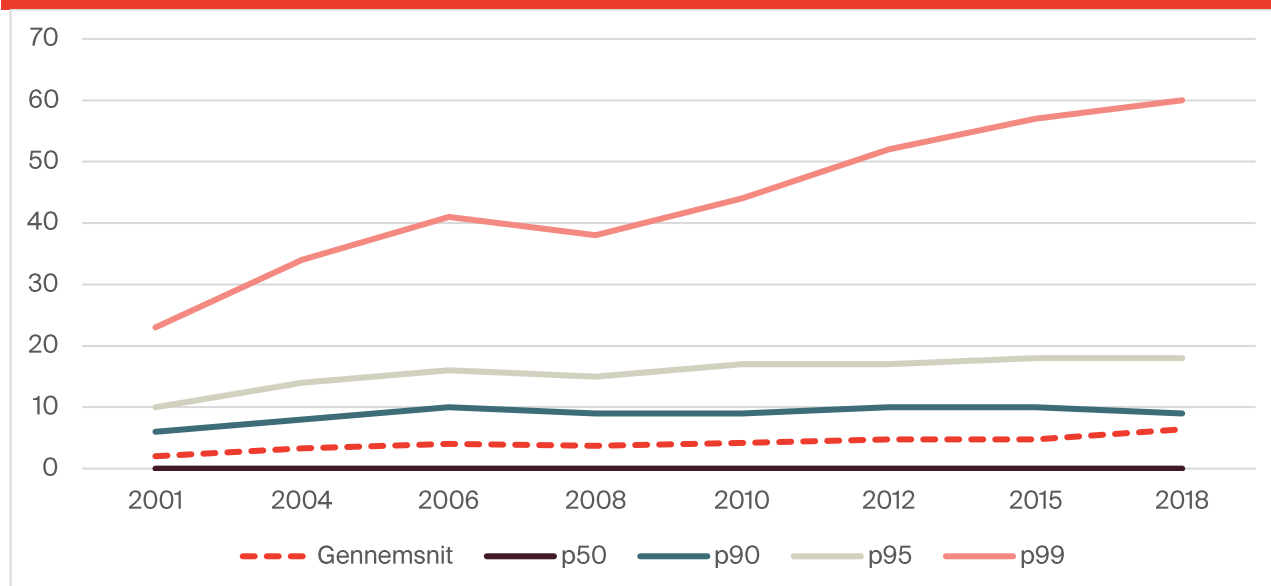
Når analysen ser på tidligere erfaring fra samme branche, betyder det, at iværksætteren i op til tre år forud for opstarten af sin iværksættervirksomhed i 2013-2014 har været ansat i en branche svarende til den branche, som den nye iværksættervirksomhed tilhører. Branchedefinitionen er Danmarks Statistiks detaljeringsgrad, der opdeler arbejdsmarkedet i 36 forskellige brancher.

Medarbejdervækst

Størstedelen af de nystartede virksomheder i 2001, der stadig er aktive i 2018, øger ikke antallet af medarbejdere til mere end ti ansatte, jf. figur 1A. 90 pct. af de nystartede virksomheder har i perioden 2001-

2018 under ti ansatte. 5 pct. af de nye virksomheder har under tyve ansatte, mens det er 1 pct. af virksomhedene, der har mere end tyve ansatte.

Figur 1A // Fordeling af ansatte for nystartede virksomheder i 2001

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Fordeling blandt 6.043 nystartede virksomheder i 2001, som stadig er aktive i 2018.

Regressioner

Forskellen i overlevelsesgraden mellem virksomheder startet af én, to eller flere iværksættere (ejere) er beskrevet ved hjælp af en lineær regressionsmodel. Et interaktionsled mellem antal ejere og ejernes uddannelsesniveau er tilføjet i et forsøg på at kigge på forskellen i overlevelsesgrad mellem virksomheder med hhv. én og flere ejere, når ejernes uddannelsesniveau varierer. Der korrigeres for ejer- og virksomhedskarakteristika:

$$\text{Overlevelsesgrad}_{i,t+3} = \beta_0 + \beta_1 \text{Antal ejere}_{it} + \beta_2 \text{Ejernes uddannelsesniveau}_{it} + \beta_3 \text{Antal ejere}_{it} * \text{Ejernes uddannelsesniveau}_{it} + X'_{it} \beta_4 + \text{Årstal}'_t \beta_5 + \varepsilon_{ijt}$$

Forskellen i overlevelsesgraden mellem antallet af ejere estimeres ved β_1 , der angiver, om virksomheden er startet af én, to eller tre eller flere ejere. Forskellen i overlevelsesgraden mellem antallet af ejere og deres uddannelsesniveau estimeres ved β_1 , β_2 og β_3 . Der kontrolleres samtidig for ejernes erfaring, alder, køn, og om de er nyuddannede (X'_{it}). Derudover kontrollerer modellen for virksomhedens branche, placering, antal årsværk i startåret, og om startåret er 2014 eller 2015.

Forskellen i overlevelsesgraden mellem erfarne og nyuddannede iværksættere er beskrevet ved hjælp af en lineær regressionsmodel, der indeholder ejernes uddannelsesniveau samt et gennemsnit for antallet af år, siden ejerne har færdiggjort deres højeste fuldførte uddannelse. Der korrigeres for kontrolvariable som i forrige model:

$$\begin{aligned} \text{Overlevelsesgrad}_{i,t+3} = & \beta_0 + \beta_1 \text{Ejernes uddannelsesniveau}_{it} + \\ & \beta_2 \text{År siden fuldførelse af uddannelse}_{it} + \beta_3 \text{År siden fuldførelse af uddannelse}_{it}^2 + X'_{it} \beta_4 + \\ & \text{Årstal}'_t \beta_5 + \varepsilon_{ijt} \end{aligned}$$

Regressionen er delt op i model 2 (virksomheder startet af en enkelt ejer) og model 3 (virksomheder startet af to eller flere ejere). I model 2 angiver β_2 og β_3 den marginale ændring i overlevelsesgraden ved at være færdiguddannet i et år længere. I model 3 angiver β_2 og β_3 den marginale ændring i overlevelsesgraden ved, at ejerne i gennemsnit har været færdiguddannet i ét år længere.

Tabel 1A // Regressionstabel for overlevelsesgraden tre år efter for nye virksomheder startet i 2014-2015

	Model 1 (alle)		Model 2 (én ejer)		Model 3 (flere ejere)	
	Koeff.	Std.-fejl (robuste)	Koeff.	Std.-fejl (robuste)	Koeff.	Std.-fejl (robuste)
Antal ejere						
Én ejer	Reference					
To ejere	-0,0390*	(0,0163)			Reference	
Tre eller flere ejere	0,0085	(0,0238)			-0,0115	(0,0126)
Ejernes uddannelse						
Mindst én ejer, der er dimitteret inden for tre år	-0,0531*	(0,0092)				
År siden fuldførelse af uddannelse			0,0078*	(0,0010)	0,0056*	(0,0026)
År siden fuldførelse af uddannelse ²			-0,0002*	(0,00002)	-0,0002*	(0,00005)
Ejernes uddannelsesniveau						
Mindst én ufaglært ejer	Reference		Reference		Reference	
Mindst én faglært ejer	0,0822*	(0,0083)	0,0726*	(0,0086)	0,0256*	(0,0125)
Mindst én ejer med en kort eller mellemlang videregående uddannelse	0,0249*	(0,0097)	0,0155	(0,0104)	0,0146	(0,0151)
Mindst én ejer med en lang videregående uddannelse	0,0129	(0,0109)	0,0065	(0,0121)	0,0462*	(0,0177)
Mindst én ejer med en ph.d.	0,0101	(0,0233)	-0,0146	(0,0333)	0,0202	(0,0332)
Mindst én ejer med uoplyst uddannelsesbaggrund	-0,0022	(0,0133)	0,0439*	(0,0152)	0,1913	(0,1294)
Interaktion mellem antal ejer og ejernes uddannelsesniveau						
To ejere * Mindst én faglært ejer	-0,0294	(0,0169)				
To ejere * Mindst én ejer med en kort eller mellemlang videregående uddannelse	0,0090	(0,0187)				
To ejere * Mindst én ejer med en lang videregående uddannelse	0,0878*	(0,0211)				
Tre eller flere ejere * Mindst én faglært ejer	-0,1136*	(0,0193)				
Tre eller flere ejere * Mindst én ejer med en kort eller mellemlang videregående uddannelse	0,0178	(0,0250)				
Tre eller flere ejere * Mindst én ejer med en lang videregående uddannelse	0,0288	(0,0248)				
Ejernes erfaring						
Mindst én ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri	-0,0384*	(0,0052)	-0,0422*	(0,0078)	-0,0379*	(0,0072)
Mindst én ejer med erfaring fra tidligere iværksætteri, der har overlevet i mindst tre år	0,0408*	(0,0083)	0,0405*	(0,0139)	0,0365*	(0,0107)
Mindst én ejer med erfaring fra samme branche	0,1095*	(0,0056)	0,1219*	(0,0064)	0,0659*	(0,0116)
Andre ejerkarakteristika						
Gennemsnitalder	0,0014*	(0,0002)	0,0028*	(0,0004)	0,0027	(0,0016)
Mindst én kvindelig ejer	-0,0033	(0,0062)	-0,0139	(0,0076)	-0,0009	(0,0110)
Andre virksomhedskarakteristika						
Antal årsværk i startåret	0,0194*	(0,0031)	0,0235*	(0,0038)	0,0193*	(0,0047)
Branche	Ja		Ja		Ja	
Virksomhedsform	Ja		Ja		Ja	
Landsdel	Ja		Ja		Ja	
Årstal	Ja		Ja		Ja	
Antal observationer	33.050		24.524		8.047	
R ²	0,0891		0,0906		0,0801	

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: * angiver signifikans på et 5-pct.-signifikansniveau.

—

DEA

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu